

НАЙБІЛЬШІ АГРОХОЛДИНГИ УКРАЇНИ

ЗМІСТ

1. ЗЕМЕЛЬНІ БАНКИ АГРОХОЛДИНГІВ	3
---------------------------------	---

2. РЕЙТИНГ АГРАРНИХ КОМПАНІЙ ЗА ОБСЯГАМИ ВИРОБНИЦТВА ВАЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	20
--	----

3. ДІЯЛЬНІСТЬ ХОЛДИНГІВ В ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА	27
---	----

4. ДІЯЛЬНІСТЬ ХОЛДИНГІВ В ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА	58
---	----

5. ОЦІНКИ СТРУКТУРНИХ ЗМІН ПОСІВНИХ ПЛОЩ ПІД УРОЖАЙ 2014/15 МР	69
--	----

1. ЗЕМЕЛЬНІ БАНКИ АГРОХОЛДИНГІВ

Тенденція останніх років до поступового уповільнення темпів консолідації земельних ресурсів під управлінням великих аграрних компаній, в нинішньому сезоні «продавила» ринок. Вперше за часів проведення нашого першого дослідження динаміка зміни земельного банку агрохолдингів виявилася негативною. Крім традиційних негативних факторів, пов'язаних з суттєвим ускладненням доступу до фінансових ресурсів, як на ринку внутрішніх, так і зовнішніх позики, а також проблем адміністративно-регуляторної спрямованості, функціонування вітчизняного аграрного ринку, як і економіка України в цілому, потрапило під жорсткий пресинг глобальних і геополітичних викликів.

Зниження світових цін на основні зернові та олійні культури протягом останніх трьох сезонів негативно позначилося на фінансовому стані сільськогосподарських підприємств, а також ослабило інвестиційний інтерес до аграрного сектору в цілому. Так ціновий індекс FAO в річному вирахованні з 2011 по 2014 рік знизився на 41,4 пункту (на 17,2%) для зернових культур, та на 60,9 пункти (на 23,9%) для рослинних олій відповідно. В свою чергу боргові зобов'язання лише аграрних підприємств, що входять до складу агрохолдингів, без урахування інших взаємопов'язаних структур протягом 2011-2013рр. збільшилися з 58 до 102 млрд. грн.

І, нарешті, фактор геополітичної та економічної агресії з боку «братнього» сусіда — Російської Федерації. Анексія Криму, ескалація конфлікту на сході, майже повна зупинка торгівельних відносин та інші кроки направлені на дестабілізацію ситуації в Україні, зрозу-

міло, що жодним чином не могло посприяти сталому розвитку сектору.

Незважаючи на вкрай складні умови роботи бізнесу, певні позитивні зміни все ж таки слід відзначити. Ще минулого року була зафіксована тенденція відмови від незваженої, підчас хаотичної, консолідації земельних ресурсів. Наразі більшість компаній робить акценти на якість виробничих ресурсів, намагаються посилювати присутність в якомусь конкретному сегменті та розвивати інфраструктурні складові. При такому підході розширення земельного банку, якщо і має місце, то носить суто локальний характер.

За нашими оцінками на момент підготовки даного дослідження під контролем агрохолдингів знаходилося 5,85 млн. га або майже 28% всіх с.-г. угідь, що перебувають у використанні сільськогосподарських підприємств.

Порівняно з минулим роком загальний земельний банк холдингів скоротився на 0,19 млн. га. Зазначимо, що частка землі у користуванні зросла з 27,4% до 27,9% через виключення з розрахунків сільськогосподарських земель Криму. В цілому через анексію АР Криму загальний земельний банк холдингів скоротився щонайменше на 125 тис. га.

Що стосується безпосередньо земельного рейтингу найбільших аграрних компаній, то в цьому дослідженні, як і минулого року, рейтинг буде розподілений на кілька ешелонів в залежності від поточного земельного банку.

3-Й ЕШЕЛОН

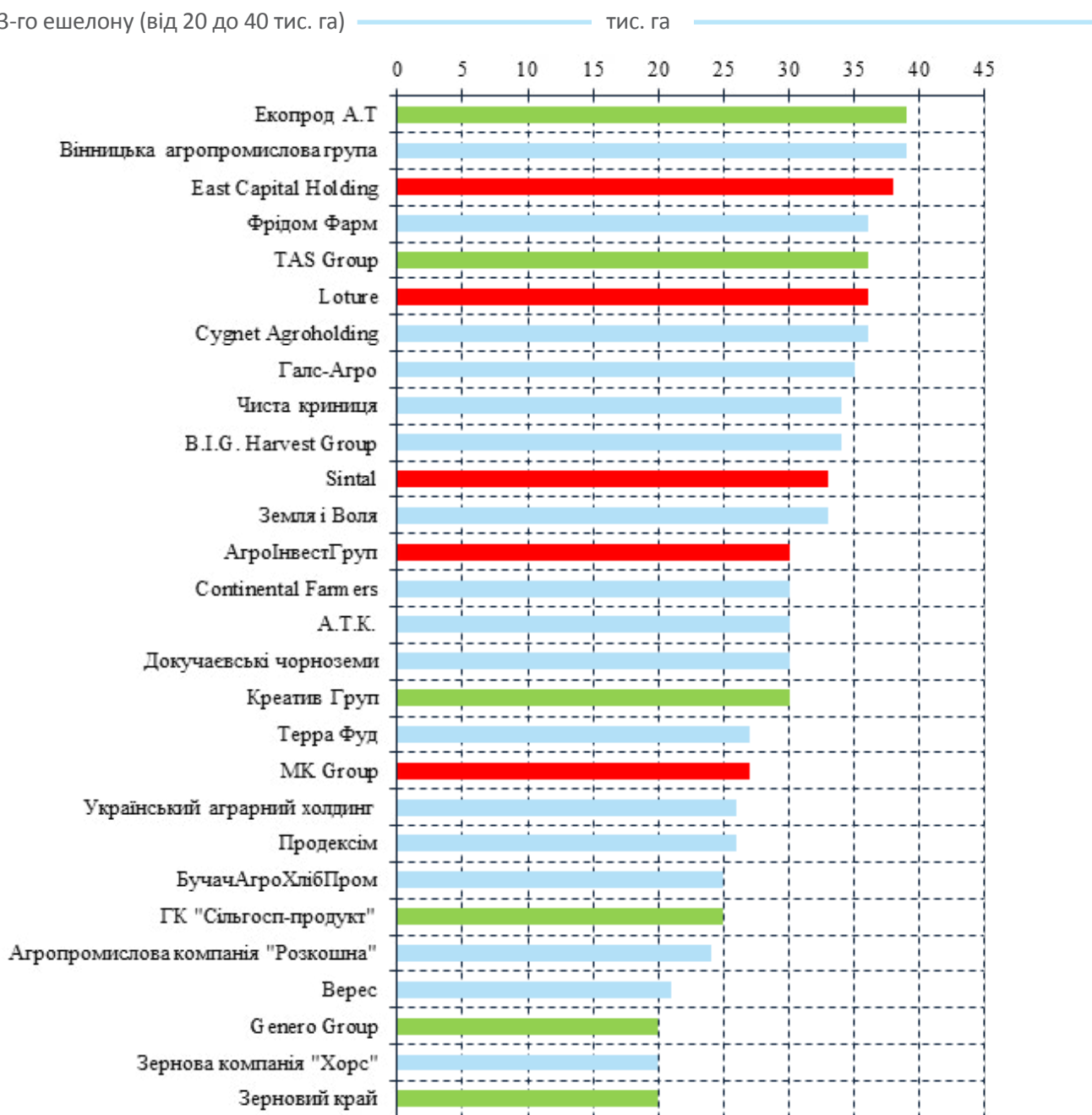
Третій ешелон формують компанії з земельним банком від 20 до 40 тис. га. Він є найбільшим за кількістю представників — 28 компаній на момент підготовки в минулорічному дослідженні — 25). Загальний земельний банк відповідних компаній склав 0,84 млн. га або 14% від загального землекористування агрохолдингами.

Збільшення представництва в 3-ому ешелоні відбулося, як завдяки включенню в рейтинг двох нових струк-

тур — «Genero Group» та ГК «Сільгосппродукт», так і за рахунок пониження в рівні декількох великих структур, насамперед, це компанії «Sintal» та «Loture».

Втрати 3-го ешелону були представлені лише однією компанією — «Агрофірма Шахтар». Нагадаємо, що на початку минулого року керівництво компанії прийняло рішення про згортання аграрного напрямку виробництва.

Компанії 3-го ешелону (від 20 до 40 тис. га)

■ - зміна обсягів виробництва відсутня або незначна

■ - збільшення виробництва

■ - скорочення

2. РЕЙТИНГ АГРАРНИХ КОМПАНІЙ ЗА ОБСЯГАМИ ВИРОБНИЦТВА

У минулорічному дослідженні нами було запроваджено рейтинг крупних аграрних компаній на базі існуючої методики розрахунку валової сільськогосподарської продукції¹ Державної служби статистики України.

Використання цієї методики дало можливість не лише побудувати агрегований рейтинг агрохолдингів, але й дозволило оцінити загальний результат роботи аграрних компаній в цілому по сільському господарству. Відповідно до наших розрахунків у 2012р. великі аграрні компанії виробили п'яту частину всієї аграрної продукції України — 20,7% або 46,3 млрд. грн.

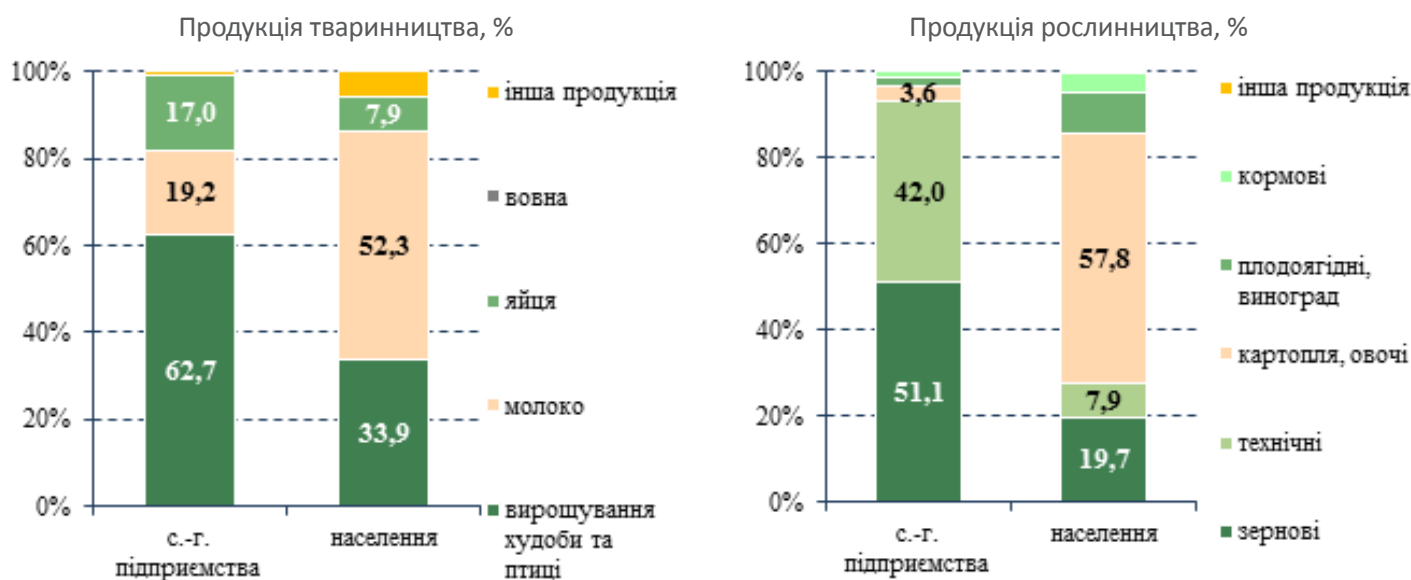
Тепер щодо поточних результатів роботи аграрного сектору України та найбільших аграрних компаній зокрема.

Згідно з офіційними даними, обсяг валової продукції сільського господарства України в 2013 році склав 252,8 млрд. грн. У тому числі продукція рослинництва — 175,9 млрд. грн, продукція тваринництва — 76,9 млрд. грн. Зауважимо, що дані з виробництва валової с.-г. продукції за 2013р. тут і далі включають й виробничі результати по АР Крим.

Динаміка виробництва валової с.-г. продукції

Рік	Всього		Продукція рослинництва		Продукція тваринництва	
	млрд. грн.	с.-г. підприємства, %	млрд. грн.	с.-г. підприємства, %	млрд. грн.	с.-г. підприємства, %
2000	151,0	38,4	92,8	49,3	58,2	21,0
2005	179,6	40,5	114,5	48,6	65,1	26,2
2006	184,1	42,8	116,6	50,7	67,5	29,2
2007	172,1	43,2	106,0	50,1	66,2	32,3
2008	201,6	50,3	136,3	58,0	65,3	34,4
2009	197,9	48,6	129,9	54,9	68,0	36,7
2010	194,9	48,3	124,6	53,6	70,3	38,8
2011	233,7	51,8	162,4	56,7	71,3	40,6
2012	223,3	50,7	149,2	55,0	74,0	41,8
2013	252,8	54,0	175,9	58,6	76,9	43,5

Структура виробництва валової продукції у 2013 році

¹ Валова продукція сільського господарства включає продукти рослинного і тваринного походження, отримані внаслідок вирощування сільськогосподарських культур і використання сільськогосподарських тварин, обсяг зміни незавершеного виробництва у рослинництві й обсяг вирощування багаторічних насаджень за рік, а також вирощування продуктивної худоби та птиці, що складається із маси приплоду, приросту маси молодяку та дорослої худоби та птиці на відгодівлі й нагулі. Продукція оцінена у постійних цінах, що склалися у 2010 році.

3. ДІЯЛЬНІСТЬ ХОЛДИНГІВ В ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА

ПШЕНИЦЯ

У 2013р. посівні площі в агрохолдингах залишилися майже на рівні минулого року 2,21 проти 2,22 млн. га.

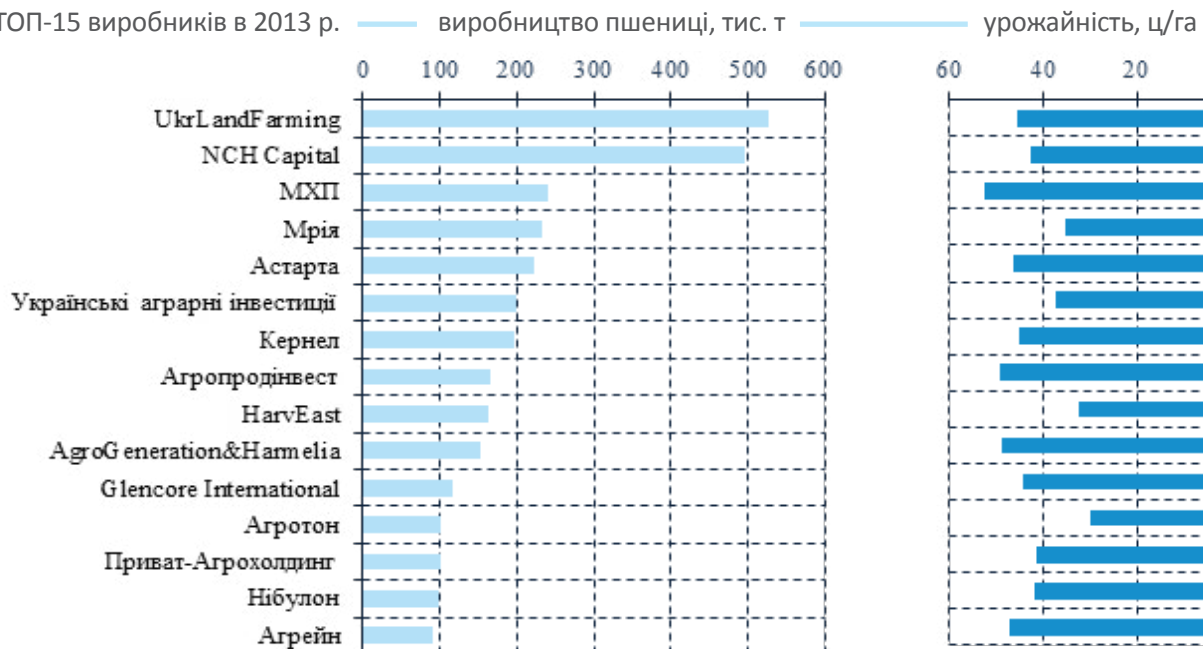
Валове виробництво склало 5,0 млн. т (+17% до 2012р.) або 22,4% від загального виробництва в Україні.

Середня урожайність пшениці в холдингах становила 41,8 ц/га. Порівняно з 2012р. урожайність збільшилася на 18,1%.

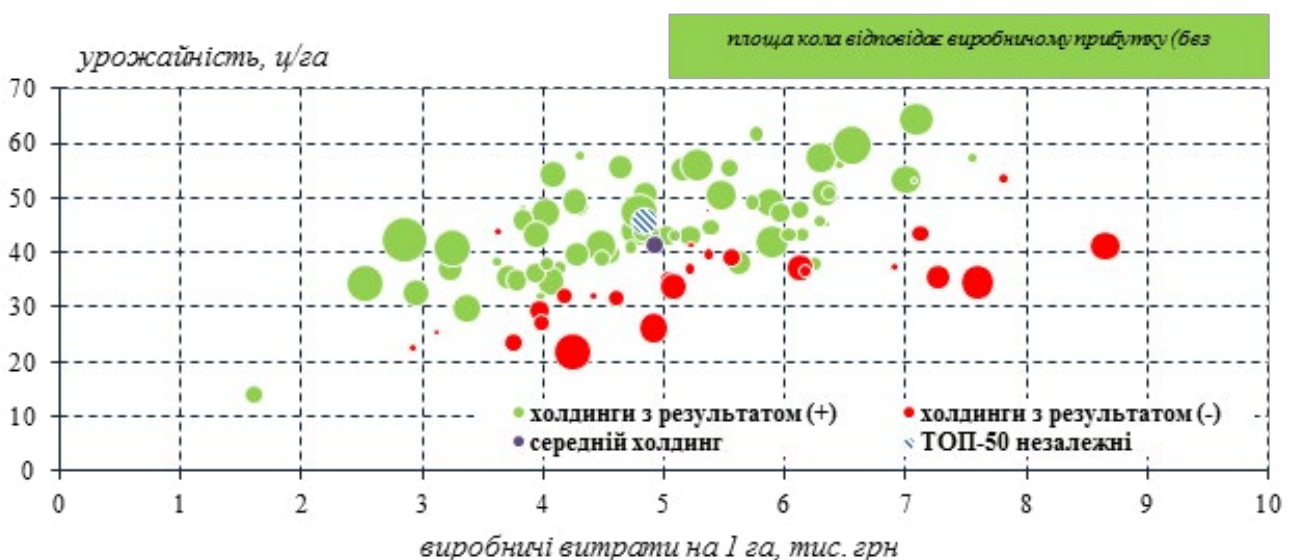
ТОП-15 найбільших компаній у 2013р. зібрали 3,10 млн. т пшениці (62% від загального виробництва агрохолдингами).

ТОП-15 виробників в 2013 р.

Кореляційне поле залежності виробничих витрат та урожайності при виробництві пшениці у 2013р.

4. ДІЯЛЬНІСТЬ ХОЛДИНГІВ В ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА

СКОТАРСТВО

Для галузі скотарства, в її м'ясній складовій, динамічні тенденції розвитку або спаду наразі не є характерними. Ситуація на ринку яловичини майже повністю залежить від процесів та структурних змін, що відбуваються в суміжній галузі — молочного та м'ясо-молочного скотарства для яких яловичина є побічним продуктом.

В агрохолдингах, незважаючи на різні гучні анонси, напрямок з виробництва яловичини так і залишається в категорії «перспективних», що наглядно підтверджується динамікою виробництва.

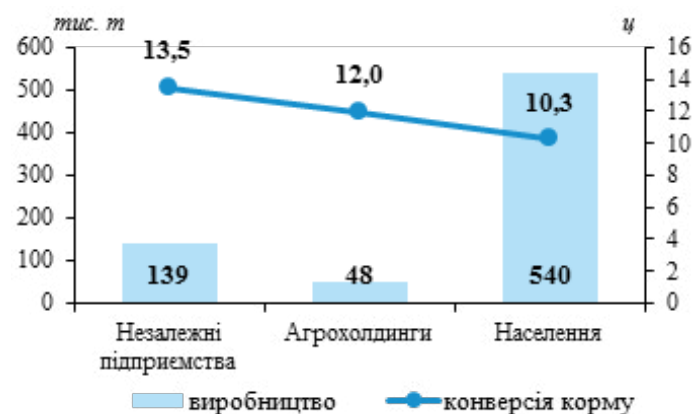
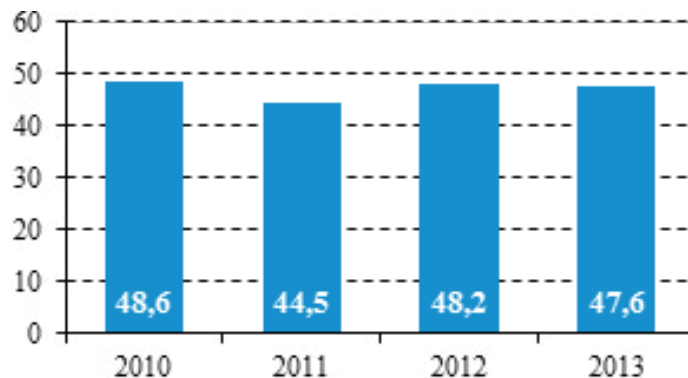
Порівняно з 2012р. роком обсяги виробництва яловичини в холдингах скоротились на 1%. В цілому по Україні с.-г. підприємства, переважно, за рахунок вирізання поголів'я, збільшили обсяги реалізації ВРХ на забій до 187 тис. т або на 13,6%.

Сукупні обсяги виробництва яловичини в холдингах в 2013 році оцінювались в 47,6 тис. т. Частка в загальному виробництві порівняно з минулим роком скоротилась з 7,3% до 6,5%.

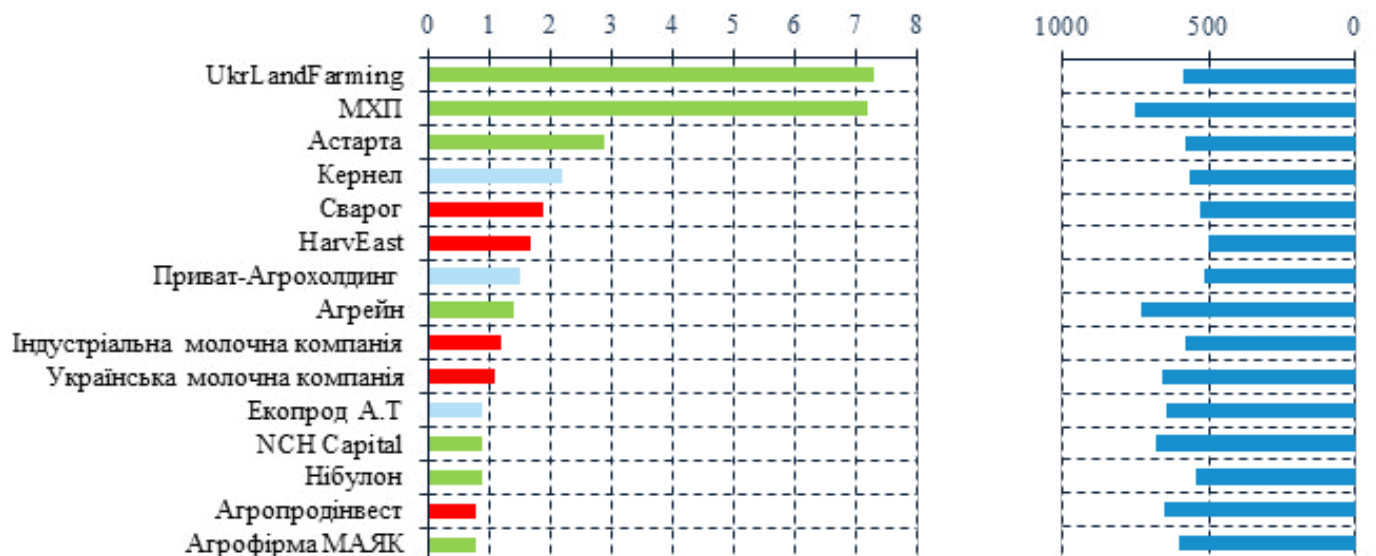
В анексованому Криму зосереджено одне з найбільших скотарських господарств України, яке входить до складу агрохолдингу «МХП». Також виробничі активи має «HarvEast». Без урахування цих потужностей обсяги виробництва яловичини склали трохи більше 43 тис. т.

Виробництво яловичини в ТОП-15 найбільших агрохолдингах в 2013р. склало 33 тис. т (72% від загального виробництва агрохолдингами), збільшившись порівняно з минулим роком на 2,8%.

Відзначимо, що з ТОП-15 найбільших виробників яловичини, 13 — компанії, що увійшли в наш рейтинг ТОП-15 найбільших молочних компаній. Це також опосередковано підтверджує той факт, що більшість компаній орієнтуються саме на молочне та м'ясо-молочне скотарство.

ТОП-15 виробників в 2013 р. — виробництво яловичини, тис. т — середньодобові прирости, г

■ - зміна обсягів виробництва відсутня або незначна ■ - збільшення виробництва ■ - скорочення